



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XVII. Causam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

functus suo officio; unde iterum iudicare potest.

NOTANDVM I. Confessio metu extorta non valet. Sed debet esse metus grauis, spectata conditione personæ metuentis. Minor enim requiritur in muliere, quàm in viro, ad hoc vt iustus, seu grauis censeatur, secundùm Gl. in c. cum locum, 14. ver. metus, de sponsal. & dixi lib. 1. Th. mor. tr. 2. c. 6. n. 5. Vide quæ hæc scribit Barbatia, statim à principio.

NOTANDVM II. Si plures Iudices delegati sint, non habent iurisdictionem in solidum: Quare vnus sine altero procedere non potest, nisi in forma commissionis aliter expressum sit, vti dicam in c. cum plures, 8. eod. tit. in 6. Quæ de re infra dicetur in c. prudentiam, 21. hoc tit. Secus est in iudicibus ordinarijs, si plures iurisdictionem actualem habeant, v. g. duo consules in ciuitate: poterunt enim & simul, & seorsim iudicare, vt colligitur ex l. vn. ff. de officio consulis, vbi Bartol. n. 1. & 2. & Gl. in c. vt officium, 11. de hæret. in 6. Gl. in c. prudentiam, 21. ver. teneatur, ibid. Abb. de off. deleg. Idemque communiter docent de Iudicibus delegatis ad vniuersitatem causarum, v. g. duobus visitatoribus diœcesis, quod habeant iurisdictionem in solidum. Quia eorum iurisdictione ordinariæ æquiparatur. Quæ est communis sententia apud Decium hæc, col. 4. Barbat. col. penult. arg. l. 1. §. si plures, ff. de exerc. act. Quamuis repugnet Abb. hic n. 7. arg. cit. c. vt officium: quasi ibi specialiter constitutum fuerit, vt hæreticæ prauitatis inquisitores (qui ad vniuersalem causarum in hæresis materia delegati sunt) & separatim cognoscere possint. Verùm ex textu non satis colligitur, id specialiter constitutum fuisse: cum plura eo c. demandata sint, & hoc ipsum, de quo loquimur, à Pontifice specialiter declarari potuerit, ne dubitationi locus esse possit.

NOTANDVM III. Si Iudex delegatus contra formam mandati iudicauit, irrita est sententia: Quare si eam executioni mandauit, deiciendo aliquem de possessione, ante

omnia restituendus est spoliatus. Ita etiam habetur in c. cum causa, 22. hoc tit. Et in c. conquirente, 17. de restit. spoliatorum, ex quo habetur, quod etiam is, qui à iudice, ordinario aut delegato, ordine non seruato spoliatus est, ante omnia restituendus sit.

NOTANDVM IV. Si Iudex delegatus in sententia ferenda formam mandati non seruauit, non censetur esse officio suo functus: quare iterum iudicare potest. Ita colligitur ex hoc textu, & dixi etiam supra cit. c. in literis, 9. not. 1. hoc tit.

CAPITVLVM XVII.

Causam.

PARAPHRASIS.

Controuersiam quandam, quæ erat inter Franciscum & Romanum, Alexander III. tribus Episcopis delegauit. Sed quia Franciscus vnum horum Episcoporum, tâquam suspectum sibi recusauit, sed quod dominus esset dicti Romani, ideo Pontifex loco illius subrogauit Herfordensem.

SUMMARIUM.

1. Iudex vt suspectus recusari potest, si suspicio seu causa recusandi probabilis asseratur.
2. Et potest recusari etiam vnus ex collegio iudicum, si consideratis circumstantijs probabile sit periculum peruersionis, aut iniustitiæ.
3. Iurisdictionem voluntariam dispensationis, legitimationis &c. potest exerceri erga familiares domesticos, consanguineos, filios etiam proprios.

NOTANDVM I. Iudex vt suspectus recusari potest, si suspicio, seu causa recusandi probabilis asseratur, c. suspensiones, 39. hoc tit. & c. licet, 10. de foro comper. Vel si ea iure expressa sit, vt hic: Videl. Si Iudex sit dominus aduersarij, quocum contendere debes, vt etiam colligitur ex l. qui iurisdictioni, 10. ff. de iurisdic. omnium iudic. Quia censetur illum peculiariter diligere; aut

re, aut defendere velle. Nomine autem domini intelligitur quicumque; Superior, etiam paterfam. comparatione domesticorum suorum, ut hic notant Abb. n. 2. & constat ex c. insinuante, 25. hoc tit. Decius col. 1. Barbat. col. 1. Sed limitationes aliquæ afferuntur, ut videre licet apud Felinum hic n. 3. Prima; Si Iudex sit dominus partis utriusque, ut colligitur ex c. ex transmissa, 6. de foro comp. quia par affectionis causa suspicionem affectionis tollit, ait Gl. in c. 1. ver. parentes, causa 3. q. 5. Secunda. Si contra iudicem, qui recusari possit, nihil excipiat. Quam esse communiorem doctrinam, testatur Decius hic n. 2. Idque similiter locum habet in testibus consanguineis, aut familiaribus accusatoris, & si reus nihil contra eos excipiat, eorum testimonium valere debeat, secundum Gl. in cit. c. 1. Multo magis si quis domesticum conueniat coram domino, aut patre suo, is ius dicere poterit, teste Gl. in l. qui iurisdictioni, 10. ff. de iurisdic. Tertia. Si Iudex desit esse dominus partis contententis: quia cessat causa suspicionis. Quarta. Si tanta sit, & tam perfecta viri iustitia, ut omnem affectionis suspicionem tollere videatur, ut si sit Monachus Cisterciensis, ait Speculator super hoc tit. §. Superest, n. 7. & Commentator eius ibid. ver. lit. 1. Sed de hac limitat. non immerito dubitat Decius in fine c. Quia cum hæc causa recusationis iure expressa sit, præsumptio est pro recusante, quæ difficulter infringi poterit per præsumptionem oppositam: cum nemo ferme hominum adeo constantis virtutis sit, ut eius iudicium nulla singulari affectione aut amore inclinari possit: nam amor etiam prudentum iudicia peruertit. Videri etiam potest Specul. tit. de iudice delegato, §. Superest.

QVÆRITVR: Si vnus ex Collegio iudicum parti contententi sit suspectus, ut quia ipse inimicus est, an recusari possit. Et similis quæstio est de Candidato, an contra vnum ex Collegio Examinatorum ut suspectum sibi excipere possit. Ita affirmat Abb. hic n. 2. quem sequitur ibi Gl. marginalis,

& Felinus n. 1. Sed contrarium tenet hic Barbatia col. 1. Quia tamen vnus à Collegio ex sinistro affectu iudicaturus sit, præualebunt tamé aliorum plurium suffragia. Sed contra est primò: Quia etiam in casu huius c. tres erant Iudices delegati, & vnus, qui suspectus esse poterat, remouebatur. Deinde, si tres, aut quatuor testes adducantur, etiam vnus à principio, tanquam suspectus (ut quia inimicus v. g. est) recusari poterit, tamen ex vnus testimonio sententia contra reum ferenda non sit, ut bene Felinus hic admonet. Negari enim non potest, quin malignus affectus etiá vnus ex Iudicibus, Examinatoribus, aut testibus homini periculum generare possit; cum facili sit ab vno etiam alios peruertere.

Arbitror itaque, veram esse Abbatis doctrinam, ita tamen, ut vniversum locum non habeat. Quia consideratis circumstantiis, apparet quandoque, nullum esse periculum peruersionis, aut iniustitiæ, tamen vnus v. g. ex vniversitate Iudicum sit dominus aut consanguineus aduersarij, quocumque litigas; vel vnus Examinatorum sit consanguineus, aut dominus eius, quocumque pro cathedra contentis. Porro iurisdictionem voluntariam v. g. dispensationis, legitimationis &c. nihil obstat, quò minus aliquis erga familiares, domesticos, consanguineos, etiam proprios filios exerceat, ut ex communi hic notat Felinus, & Glossator marginalis.

CAPITVLVM XVIII.

Cum te.

PARAPHRASIS.

Si delegatus à Papa aliquam causæ partem seu articulum, v. g. inquisitionem, ac testium depositiones, vni aut pluribus Ecclesiasticis personis (ut laboribus, & sumptibus partium parcatur) subdelegauit sententia sibi referuata; hoc casu si contingat à subdelegatis Iudicibus appellari, per eam appellationem non suspenditur iurisdictione delegati.

SYMM.